

κ.ά.) Σῦρ. — Γ. Ξενοπ., Κακὸς δρόμ., 50 κ.ά. γηραλέους
'Αλόνν. Εὔβ. ('Ακρ. κ.ά.) Σκόπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά.
βορ. ἰδιωμ. γεραλέας Δ. Λουκόπ., Βουνά Κατσαντ., 62.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. γηραλέος. 'Ο τύπ. γηραλέας
ἀνalogικ. πρὸς τὸ κοντέας, μουντρέας, χει-
λέας, ψηλέας κ.τ.τ.

1) 'Ο εὐρισκόμενος εἰς προκεχωρημένην ἡλικίαν ἐνθ' ἄν.:
'Ο γαμπρός - ὁ διευθυντής - ὁ πεθερός εἶναι γηραλέος Σίφν.
Μὴ δὲ γοιτᾶς τώρα ποὺ ἔγινε γηραλέος· σὰν ἦτονε νέος,
φτερά 'χαν τὰ πόδια του! Πελοπν. (Βούρβουρ.) "Ενας γη-
ραλέος γλεῖ νερό (γλεῖ = ἀντλεῖ) Σῦρ. Κε αὐτὸς οὐ ἀλλου-
τισ'νός οὐ γηραλέας, ἦθιλι κ'βέντις μὴ μᾶς τὰ πιδιά (ἀλλου-
τισ'νός = ἄλλης ἐποχῆς, γέρων) Αἰτωλ. "Ενα ἄλουνγον
γηραλέας αὐτόθ. 'Εσκότωσεν ὁ καβαλλάρης τὸ γεραλέο
(= γέροντα· ἐκ παρχμυθ.) Μύκ. Κοντά της ἑνας γεραλέος
κίριος σοβαρός καὶ γλυκὸς Γ. Ξενοπ., ἐνθ' ἄν. || * Ἀσμ.

"Ενας ἀφ' τσὶ φιλόσοφοι, ἀπὸ τσὶ γεραλέοι
εἶπανε νὰ χαιρούνταινε ὅπου κι ἂν εἶναι νέοι
'Ιων. ('Ερυθρ.) || Ποίημ.

Κι ἂν θέλετε, κερνᾶτε αὐτὸν τὸν ποιητὴ
γιατί 'ναι γεραλέας, νὰ λάβετε εὐχὴ

Δ. Λουκόπ., ἐνθ' ἄν. β) Παλαιὸς 'Αλόνν. Σκόπ.: Γηραλέους,
προυτ'νὸς σκουπὸς (ἐνν. ἄσματος). 2) 'Ὡς οὐς. ὑπὸ τὸν τύπ.
γηραλέος ὁ, τὸ πτηνὸν Νῆσσα ἢ ἐλληνική (Anas grae-
ca), τῆς οἰκογ. τῶν Νησιδῶν (Anatidae) ἐνιχ. Συνών.
γερροντάκι, γεραντζούλι, ζαμπούρι, ζα-
ρόπαπια, κακανάρι, κολοβούτι, μικρο-
παππί, μπέχρο, παπιόνι, παπίρι, σαρ-
δέλα, σαροδελίνα.

γηρεάσκω λόγ. ἐνιχ. γ'ράσκω Πόντ. ('Αντρεάντ.)

Τὸ ἀρχ. γηράσκω.

1) Γερων Α1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνιχ. 2) Παλαιὸ Πόντ. ('Αν-
τρεάντ.): Παροιμ. Καινούρ' κοσκίν', μέρ' 'ὰ κρεμάνω σε καὶ
σίτᾱ γ'ράσκειται, σαχτάρ' 'ὰ πατῶ ἀπέσ' (καινούριο κόσκινο,
ποῦ νὰ σὲ κρεμάσω κι ὅταν παλαιώσης, στάχτη θὰ βάλω
μέσα σου. Λέγεται διὰ τὰ παλαιὰ ἀντικείμενα διὰ τὰ ὁποῖα
συνήθως ἐπιδεικνύεται ἐλάχιστον ἐνδιαφέρον).

γησόμηλο τό, ἀμάρτ. γησόβ'λου Μακεδ. ('Ελάτ. Κοζ.
κ.ά.)

'Εκ τῶν οὐς. γῆ καὶ μῆλο.

1) Εἶδος βολβοφόρου φυτοῦ, με βλαστὸν καὶ βολβὸν ἐδώ-
διμον 'Ελάτ. 2) Εἶδος κυπείρου, πιθανῶς ἢ Κύπειρος ἢ ἐ-
δώδιμος (Cyperus esculentus), τῆς οἰκογ. τῶν Κυπειριδῶν
(Cyperaceae). Τὰ κονδυλώδη ριζώματα τοῦ φυτοῦ τούτου
τρώγονται ὡμὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ, ὡς καὶ
κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Πβ. Θεοφρ., Φυτ. ἱστ. 4,8,14.
Συνών. μῆλο τῆς γῆς.

γήταυρος ὁ, Α. Καρκαβίτσ., 'Αρχαιολόγ., 52 καὶ εἰς Ν.
'Εστ. 19 (1935), 84 Π. Βλαστ., 'Αργώ, 61.337 Ν. Πολίτ.,
Παραδ. 2,958.961 — Λεξ. Βλαστ. 448 Πρω. Δημητρ. 'ἡ-
ταυρος "Ηπ. Θεσσ. Ν. Πολίτ., Παραδ. 2,954 νήταυρος
Πελοπν. ('Αχαῖα) Στερελλ. (Ναύπακτ.) — Ν. Πολίτ.,
Παραδ. 1,205. 2,954 — Λεξ. Δημητρ.

Τὸ Βυζαντ. γήταυρος.

Μυθικὸν θηρίον τὸ ὁποῖον διατᾶται, κατὰ τὰς παραδό-
σεις τοῦ λαοῦ, εἰς τοὺς βυθοὺς ποταμῶν, λιμνῶν καὶ ἐλῶν,
τὸ ὁποῖον παραμένει ἀθέατον καὶ ἐκβάλλει ἀπ' ἐκεῖ μυκη-

θμοὺς ὡς τοῦ ταύρου ἐνθ' ἄν.: 'Εκεῖ μέσα κατοικεῖ ἕνα φο-
βερό θηρίο, ὁ 'ἡταυρος Ν. Πολίτ., Παραδ. 1,206 "Ενα βογ-
γητὸ γήταυρον ξέφυγε ἀπὸ τὸ στεγνωμένο λάουγγά του
Α. Καρκαβίτσ. εἰς Ν. 'Εστ. ἐνθ' ἄν. || Ποίημ.

'Σ τὸ φρύδι κάθε ξέγυρης καμάρας τροχομάσκαν
ἀνασκελᾶδες, γήταυροι, πλανήταροι, γελλοῦδες

Π. Βλαστ. 'Αργώ 61.

'Η λ. καὶ ὡς ἐπών. Α. Βαλαωρ., "Εργα 3,347.

γητεῖα ἡ, Βιθυν. (Νικομήδ. κ.ά.) Θεσσ. (Καλλιπεύκ.Κα-
ρυά Κρυόβρ. κ.ά.) Θράκ. Καρ. ('Αλικαρνασσ.) 'Ιων. (Σμύρν.)
Κέως Κρήτ. (Βιάνν. Μύρθ. Σητ.) Μακεδ. (Βόιον Γιδ. 'Επα-
νωμ. Θεσσαλον. κ.ά.) Ρόδ. Χίος (Βροντ. κ.ά.) — Κ. Παλαμ.,
Πεντασύλλ. 22, Π. Βλαστ., 'Αργώ 121 — Λεξ. Περίδ. Δη-
μητρ. γητεῖα Κύθηρ. Πελοπν. (Μάν. Μονεμβασ. κ.ά.) γη-
δεῖα Κάρπ. γηθεῖα Κρήτ. ('Αγιος Γεώργ. 'Ανατολ. 'Εννεῖα
Χωρ. Μαλάκ. Μεραμβ. Νεάπ. Πεδιάδ. Σφακ. κ.ά.) Μῆλ.
γηδεῖα Κάρπ. Κάσ. γηδεῖα Κύπρ. γηδεῖα Κῶς (Πυλ.)
γηθεῖα Κῶς (Καρδάμ. Πυλ. κ.ά.) 'ητεῖα Κύπρ. Προπ. (Πέ-
ραμ.) Στερελλ. (Παρνασσ.) 'ηθεῖα Νάξ. ('Απύρανθ.) 'ηδεῖα
Κύπρ. 'ηκεῖα Κῶς ἀητεῖα Λῆμν. ἀγτεῖα Λῆμν. (Πλάκ.)
γήτεια Λυκ. (Λιβύσσ.) γήετο τό, Εὔβ. (Αἰδηψ.) "Ηπ.
(Πάργ.) Πελοπν. (Βερεστ. Γαργαλ. Μανιάκ. Μαργέλ. Μεσ-
σην. Μηλιώτ. Παιδεμέν. Ποταμ. Πυλ. κ.ά.) γήτειου Εὔβ.
('Αγία 'Ανν. Στρόπον. κ.ά.) Σάμ. (Κουμαδαρ. Παλαιόκα-
στρ. κ.ά.) γήτι Ζάκ. — Κ. Πασαγιάνν. εἰς Τέχν. 1,222.

Τὸ Βυζαντ. γητεῖα, καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ ἀρχ. γοη-
τεῖα. Βλ. 'Ιω. Καλλέρ. εἰς Λεξικογρ. Δελτ. 8 (1958),
22-23.

Μαγικὴ ἐπωδὴ ἢ ἐνέργεια πρὸς θεραπείαν ἢ ἀποτροπὴν
κακοῦ τινος, ὡς νόσου, βασκανίας ἢ ἄλλης ἐπηρεῖας ἐνθ' ἄν.:
Γιὰ νὰ γιαιτρεντῇ ἡ ριτζιβίλα, ἡ γηθεῖα πρέπει νὰ γίνῃ τρεῖς
φορὲς (ριτζιβίλα = ἡ ἀσθένεια ἐρυσίπελας) Μῆλ. Ξέρω μιὰ
'ηθεῖα καὶ περνᾶ τὸ μάτι Νάξ. ('Απύρανθ.) Οἱ γ'ναίκες, ἅμα
ἀορώστανι κανεῖς, λέγανι 'ητειές Στερελλ. (Παρνασσ.)
Αὐτουνου πιάνει ἡ γητεῖα τοῦ Κύθηρ. Αὐτὴ γητεύγει καὶ
πιάνει ᾶ' ἡ γηθεῖα τῆς Κρήτ. ('Αγιος Γεώργ.) Νὰ τοῦ
ποῦμε νὰ μᾶσε μάθη κ' ἐμᾶς τὴ γηθεῖα νὰ δὴ γατέχωμε
κι ἀχρεῖαστη νὰ 'ναι Κρήτ. (Πεδιάδ.) Τὸ σταυρώνει ἡ
κυρούλα, τοῦ λέει καὶ τὸ γήτειο καὶ στερνὰ γιάνει τοῦ
παιδιοῦ τὸ μάτι (κυρούλα = γραῖα, μάμμη) Πελοπν. (Μα-
νιάκ.) Τὸ γήτειο δὲν κάνει νὰ τὸ πῆς ἄλλουνου, γιατί δὲ
στρέγει Πελοπν. (Μεσσην.) Τῆς τὸν ἐγύριζε τὸν ἀφαλὸ με
τὸ ξερβί της τὸ χέρι ὀλοντρόουρα καὶ τ'ς ἔλεγε καὶ τὸ γήτειο
Πελοπν. (Παιδεμέν.) Θὰ πιάσῃ τὸ γήτι σὰν ἴσκα Κ. Πα-
σαγιάνν. ἐνθ' ἄν. 'Η 'ητεῖα του 'ἐν ἐπκίασεν Κύπρ. ||
Παροιμ. 'Απὸν γητεῖα πύρουμα κι ἀπὸν γαμπρὸ φύλαγμα
μὴ καρτιρεῖς (ὁ γαμπρὸς δὲν ἐνδιαφέρεται οὐδόλως διὰ τοὺς
συγγενεῖς τῆς συζύγου του) Μακεδ. (Βόιον) || Ποίημ.

'Οἰμέ ἀκροοῦρανα, | θάλασσεσ, κάμποι,
γητειές, μαγέματα, | δέματα, θάμπη

Κ. Παλαμ. ἐνθ' ἄν.

Πλέκεις φιλιές κι ἀνιστορᾶς γητειές παραμυθένιες
Π. Βλαστ. ἐνθ' ἄν. Συνών. γήτεμα 1β, μαγικό,
μαντολόγημα, μαντολόγι, μαντολογίδι,
ξόρκι, ξόρκιό, σταύρωμα 2β.

γήτεμα τό, Βιθυν. (Νικομήδ. Παλλαδάρ.) Εὔβ. (Κάρυστ.
Κύμ.) "Ηπ. (Κοκκιν. Μαργαρ. κ.ά.) Θράκ. Κρήτ. Κύθν.
Κῶς (Καρδάμ. κ.ά.) Μῆλ. Πελοπν. ('Αρχαδ. Οἶν. Φιγαλ.
κ.ά.) Ρόδ. Σίφν. Τῆν. Τσακων. (Χαβουτσ.) Χίος (Βροντ.

